

Suomalainen linja yhdessä sopien

Keskustan maahanmuuttopoliittinen
linjapaperi – lokakuu 2025

Keskustan politiikkalinjaukset 2025-2027

Keskusta tiivistää ja
priorisoi politiikkalinjauksis-
taan eduskuntavaalioh-
jelmansa tavoitteet. Ne
sovitetaan talouden
raameihin.

Johdanto: Poliittinen asetelma ja yhteiskunnallinen tarve

Suomi on siirtolaisuuden suurmaa. Läpi historian me suomalaiset olemme muuttaneet Pohjois-Amerikkaan, Ruotsiin ja muualle maailmalle rikkaittamaan eri maiden talouksia ja kulttuureja. Ulkomailla asuvia suomalaistaustaisia arvioidaan olevan noin 1,5 miljoonaa.

Suomeen suuntautuva laajamittainen maahanmuutto on huomattavasti nuorempi 1990-luvulla käynnistynyt ilmiö. Maahanmuuton ja ulkomaalaistaustaisten osuuden kasvu on ollut kuitenkin nopeaa. Ulkomaalaistaustaisia arvioidaan olevan pian jo noin 600 000.

Väestön ikääntyessä ja ikäluokkien pienentyessä Suomen talouden menestyksen turvaaminen tulevaisuudessa edellyttää hallittua työperäistä maahanmuuttoa. Jo tällä hetkellä monilla toimialoilla ympäri Suomea yrityksillä on pulaa osaavasta työvoimasta, mikä estää yritysten kehittymistä ja lopulta Suomen talouden ja työllisyyden kasvua. Talous- ja työllisyystilanteen kohentuessa työvoiman tarve lisääntyy monilla aloilla.

Samaan aikaan on tunnistettava nykyistä paremmin maahanmuuttoon liittyvät yhteiskunnalliset haasteet ja ongelmat. Tässä meidän on otettava opiksi Ruotsissa tehdyistä virheistä.

Suomen väestönkehitys on käännekohtassa. Alhainen syntyvyys ja väestön ikääntyminen muodostavat vakavan haasteen hyvinvointiyhteiskunnan kestävyydelle. Samaan aikaan maailmalla on käynnissä laajoja muuttoliikkeitä, joiden hallinta Euroopan tasolla on osoittautunut vaikeaksi.

Maahanmuutto on parhaimmillaan talouden, kulttuurin ja yhteiskunnallisen uudistumisen voimavara. Monen yhdysvaltalaisen teknologiajätin perustaja on taustaltaan maahanmuuttaja. Suomessa esimerkiksi palvelu- ja ravintola-alan yrityksiä pyörii paljon maahanmuuttajien voimin. Myös sosiaali- ja terveysalalla työskentelee monia maahanmuuttajia. Tälläkin hetkellä moni työ jäisi tekemättä ilman heitä.

Viime vuosina maahanmuuttopolitiikka on jäänyt puolitiehen. Keskusteluissa työn, opiskelun, perheen yhdistämisen, pakolaisuuden ja turvapaikanhaun kautta tapahtuva maahanmuutto on niputettu samaan massaan. Se on hämärtänyt ja mustavalkoistanut keskustelua. Maahanmuuttoa hyvine puolineen ja ongelmineen on Keskustan mielestä pystyttävä käsittelemään asiallisella tavalla, ihmisarvoa kunnioittaen. Keskustalle kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia ja samanarvoisia.

Humanitaariseen maahanmuuttoon tehtyjen kiristysten myötä erityisesti turvapaikanhakijoiden määrä on laskenut, vaikka Eurooppaan suuntautuvien turvapaikanhakijoiden määrä on ennätyskorkealla.

Keskusta ei hyväksy sitä, että tämän lisäksi Suomi on kääntänyt selkänsä työ- ja opiskeluperäiselle maahanmuutolle. Suomi on menettänyt otteensa erityisesti korkeakoulutetuista maahanmuuttajista aikana, jolloin globaali kilpailu osaajista ja osaamisesta kovenee.

Tällä hetkellä Suomi haaskaa resurssejaan, kun vain 50–60 % kansainvälisistä korkeakouluopiskelijoista työllistyy maahan tutkinnon jälkeen. Yksi ongelman ydin on, että liian harva opiskelija saa opintojensa aikana kokemuksia suomalaisesta työkuulttuurista ja samalla kotimaisten yritysten kynnys työllistää on liian korkea.

Suomen maakuvan korjaamiseksi ja kannustavan osaamisperusteisen maahanmuuttopolitiikan uudelleenkäynnistämiseksi Keskusta suhtautuu myönteisesti Keskuskauppakamarin ja Akavan aloitteeseen maahanmuuton yhteiskuntasopimuksesta. Suomi tarvitsee laajaa ohjelmaa, jolla saamme maahamme ihmisiä, jotka luovat itselleen ja perheelleen hyvää tulevaisuutta työtä tekemällä sekä tarjoavat ratkaisuja yritysten osaajapulaan ja edistävät yhteiskunnan työllisyyskehitystä. Samassa yhteydessä on sovittava humanitaarisen maahanmuuton painopisteistä ja kotouttamispolitiikan uudistamisesta.

Turvapaikanhakupolitiikan erityinen haaste on sen alttius hybridivaikuttamiselle, josta Suomellakin on kokemuksia. Siksi verrattain tiukka linja on perusteltu jatkossakin.

Kiintiöpakolaisjärjestelmää Keskusta ei lakkauttaisi. Kiintiöpakolaisissa on kyse YK:n todentamista aidosti hädänalaisista ihmisistä. Keskustan mielestä Suomi voi jatkossakin vastaanottaa kohtuullisen määrän kiintiöpakolaisia.

Jotta maahanmuutto voi vahvistaa Suomen menestystä ja hyvinvointia, sen on oltava hallittua ja reilua kaikille osapuolille. On tärkeää, että tulijat saavat riittävän tuen työelämään ja yhteiskuntaan integroitumiseen, samalla kun suomalainen yhteiskunta osoittaa avoimuutta ja torjuu syrjinnän. Tämä vahvistaa yhteiskunnallista luottamusta ja vähentää haitallisia ilmiöitä, kuten jengiytymistä ja radikalisoitumista.

Suomalaisessa kotouttamisjärjestelmässä ja labyrokratiassa on ongelmansa, jotka on korjattava. Ihmisten säilöminen vastaanottokeskuksissa pitkiä aikoja ilman järkevää tekemistä on epäinhimillistä ja yhteiskunnalle kallista. On huolehdittava siitä, että käsittelyajat ovat kohtuullisia sekä yksilön että yhteiskunnan turvallisuuden näkökulmasta.

Kotoutumisessa on myös sukupuolierityisiä viinoumia. Varsinkin patriarkalisista kulttuureista on tullut Suomeen naisia, jotka ovat voineet asua maassa jo vuosikausia, mutta kielitaito on lähes olematonta, eikä toimivaa yhteyttä suomalaiseen yhteiskuntaan ole muodostunut. Myös alaikäisiä tyttöjä "katoaa" edelleen kesken koulupolun, ja tiedonkulku heidän kohtalostaan saattaa katketa. Niin kutsuttu kunniaan liittyvä väkivalta jää edelleen monin paikoin pimentoon. Nämä ovat vallitsevan järjestelmän sekä niin kutsutun kulttuurisensitiivisyyden aiheuttamia ongelmia, jotka täytyy nostaa esiin.

Suomella on oikeus ja velvollisuus vaalia omia tapojaan ja arvojaan, mutta samalla myös kyky uudistua ja hyödyntää monimuotoisuutta voimavarana. Yhteiskuntamme tulevaisuus riippuu kyvystämme rakentaa ilmapiiriä, joka tukee sekä maahanmuuttajien että kantaväestön mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä yhdessä. Maahanmuutto ei ole vain haaste, vaan myös edellytys Suomen menestykselle.

Päätteesi

1. Suomen työ- ja osaamisperustaisen nettomaahanmuuton tason on vastattava talouskasvun ja työmarkkinoiden muuttuvia tarpeita. Suomi tarvitsee osaavaa ja motivoitunutta työvoimaa.
2. Maahanmuuton pohjaksi on luotava osaamiseen perustuva pisteytysmalli, ns. Suomen malli. Maahanmuuton tulee olla hallittua ja kohdistua osaamiseen.
3. Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneille opiskelijoille on myönnettävä oleskelulupa, joka on polku jolla mahdollistetaan kansalaisuuden saaminen.
4. Kotoutumisen onnistuminen edellyttää Suomeen muuttavien sitoutumista maamme lakeihin ja tapoihin sekä yhteiskunnan avoimuutta.
5. Tuki vain hädänalaisille humanitäärisessä maahanmuutossa. Maahanmuuttopolitiikassa on siirrettävä painopiste turvapaikan hausta kiintiöpakolaisuuteen.

Suomalainen linja – mitä se tarkoittaa?

Pohjoismaissa maahanmuuttopolitiikka on yhdistelmä työmarkkinoiden tarpeiden täyttämistä, kotoutumisen tukemista ja yhteiskuntarauhan vaalimista. Suomen tulee osaltaan omaksua aktiivinen ja vastuullinen linja:

Osaamiseen ja työntekoon perustuva maahanmuutto, jota ohjaa Suomen oma pisteytysmalli.

Nopea polku yhteiskunnan täysivaltaisiksi jäseniksi niille, jotka noudattavat suomalaisen yhteiskunnan arvoja ja pelisääntöjä.

Kotouttamisen painopiste kielessä, koulutuksessa ja työllistymisessä – avaimet osallistumiseen ja itsenäiseen toimeentuloon työnteon kautta.

Selkeät rajat: järjestelmän väärinkäyttö tai vakavat rikokset johtavat aina seuraamuksiin, kuten maastapoistamiseen.

Muissa Pohjoismaissa työvoiman tarjonnan lisääntyminen ja maahanmuuttajien määrän merkittävä kasvu on johtanut Suomea parempaan talouskasvuun. Maahanmuutto on tuonut mukanaan myös sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haasteita. Hallitsematon maahanmuutto voi johtaa rikollisten rinnakkaisysteiskuntien ja integraatio-ongelmien kasvuun, kuten osassa Pohjoismaita on käynyt. Tanskassa kaikkien suurten puolueiden omaksuma tiukempi linja osoittaa, että tilannetta voi hallita. Suomen tulee ottaa oppia muiden Pohjoismaiden onnistumisista ja epäonnistumisista, ja säilyttää oma mallinsa rakentavalla ja inhimillisellä pohjalla.

Faktalaatikko:

Väestönkehityksen ja maahanmuuton tilannekuva

Suomen väestönkehitys on laskeva ja esimerkiksi syntyvyys on Suomessa historiallisen matalalla tasolla. Samaan aikaan yhteiskuntamme väestö ikääntyy. Valtaosalla muista Euroopan maista on samankaltainen tilanne. Viimeisinä vuosina Suomen nettomaahanmuutto on ollut noin 50 000. Suomi kilpailee osaamisperusteisesta maahanmuutosta kymmenien muiden maiden kanssa, joista monien vetovoimatekijät, kuten kieli, palkkataso tai ilmasto, ovat Suomea suotuisimmat.

Väestönkehitys ja työmarkkinat

Suomessa syntyy noin 40 000 lasta vuosittain, vähemmän kuin 1800-luvulla.

Noin 1,4 miljoonaa suomalaistaustaista henkilöä eläköityy 2040-luvulle mennessä.

Suomen Pankin mukaan maahanmuutto on ainoa nopeavaikutteinen keino väestön ikääntymisen tasapainottamiseen, mutta maahanmuutolta vaaditaan korkeaa työllisyysastetta, jotta se todella paikkaa työvoimapulaa.

Työperäinen ja osaamisperusteinen maahanmuutto

Työperäistä maahanmuuttoa hidastaa suhdanneherkkyys, erityisesti rakennus- ja hoiva-aloilla.

Erityisasiantuntijoiden määrä on laskussa: vuonna 2024 oleskelulupahakemukset vähenivät 24 %.

Koulutusperäinen maahanmuutto on kasvussa, mutta vain noin puolet jää Suomeen työhön valmistumisensa jälkeen.

Humanitaarinen maahanmuutto

Euroopan tasolla yli miljoona turvapaikkahakemusta vuonna 2024. Suomeen alle 2500 (vain 0,25 % Euroopan kokonaismäärästä).

Suomessa ilmiö on viime vuosina ollut marginaalinen, mutta eurooppalainen yhteistyö hallitun maahanmuuton järjestämiseksi on välttämätöntä.

YK:n alaisen UNHCR:n kautta tulevien kiintiöpakolaispaikkoja Suomessa on 500. Määrästä päättää kulloinenkin Suomen hallitus.

Ratkaisu- ehdotukset

1. Osaamisperusteinen maahanmuutto

- Siirtyminen työperusteisesta maahanmuutosta osaamisperusteiseen pisteytysmalliin
 - Suomessa on paikka osaaville ja työkykyisille ihmisille, joilla on motivaatiota tehdä töitä, yrittää ja opiskella. Työpaikkaan perustuvasta oleskelupakäytännöstä on siirryttävä osaamisperusteiseen ja työllistymisen todennäköisyyteen perustuvaan malliin.
 - Malli korostaa osaamisen osa-alueita, jotka edistävät uuden työn tai tekemisen piiriin pääsyä nopeasti, mikäli aiempi työsuhte päättyy.
- Otetaan käyttöön työnhakuviisumi (6–12 kk), joka ei oikeuta sosiaaliturvaan, mutta mahdollistaa työnhauksen osaamisen perusteella riittävien kriteerien täytyessä.
- Erityisasiantuntijoille ja heidän perheilleen kahden viikon palvelulupaus oleskeluvasta ja perheen maahan pääsystä.
- Arvioidaan uudelleen muualla kuin Suomessa, myös kolmansissa maissa suoritettut, korkeakoulututkinnot. Tutkimusten mukaan aiemman koulutuksen hyväksilukeminen ja sitä tukeva täydennyskoulutus lisäävät kotoutumista ja osallisuuden tunnetta.

2. Suomalainen pisteytysmalli

- Malli korostaa osaamista, jota Suomi tarvitsee. Eduksi katsotaan sopiva koulutustaso, kielitaito, työkokemus, saatu työtarjous, siviilisääty ja mahdollisesti mukana tulevan puolison osaaminen. Järjestelmä on joustava ja sillä vastataan parhaiten Suomen kulloisiin tarpeisiin. Suomi käyttää hyödyksi Kanadan mallia, jota kehitetään meille sopivaksi.

3. Korkeakoulu-tutkinnolla kansalaisuuslupaus

- Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneelle ja Suomeen jäävälle mahdollistetaan väylä kansalaisuuteen.
- Valmistumisen jälkeen maahan työskentelemään jääneille luodaan verovähennyksen kaltainen "lukukausimaksuvähennys" -malli. Nykyisin vain noin puolet tutkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista jää Suomeen.
- Vahvistetaan lukion ja ammatillisen opetuksen kansainvälisyyttä lisäämällä kansainvälisten opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksia ja parantamalla kotimaisten kielten opetusta.
- Kansainvälisten opiskelijoiden harjoittelussa pilotoidaan mallia, jossa harjoittelutukea kasvatetaan ja tuki myönnetään yhdelle kotimaiselle opiskelijalle ja yhdelle kansainväliselle opiskelijalle työparina. Näin useampi opiskelija saa työkokemusta ja kansainväliset osaajat kiinnittyvät paremmin työkuultuuriimme.

4. Kotoutuminen ja yhteiskuntaan kiinnittyminen

- Suomeen tarvitaan koulupolku, jossa varhaiskasvatuksesta alkaen tuetaan maahanmuuttajataustaisten lasten suomen tai ruotsin kielen kehittymistä.
- Kouluopetuksessa vahvistetaan eri kulttuurien ja katsomusten ymmärtämistä ja vuoropuhelua. Esimerkiksi peruskoulun yläluokilla voitaisiin toteuttaa osa katso-
musaineiden opetuksesta kaikille yhteisenä katsomusaineen opetuksena.
- Kannustetaan kuntia ja kaupunkeja ehkäisemään kotoutujien keskittyminen tietyille alueille sekä tukemaan asuin-
alueilla tapahtuvia yhteisöllisiä hankkeita. Myös kaupunkien oppilaaksiottoalueita tasataan kantaväestön ja maahanmuuttajataustaisten määrän tasapainottamiseksi.
- Maahanmuuttajilta edellytetään aktiivista suomen- tai ruotsin kielen opiskelua tai työssä hankittua kielitaitoa. Riittävä kielitaito on edellytys pysyvämmälle oleskelulle.
- Jokaiselle maahanmuuttajataustaiselle lapselle ja nuorelle taataan mahdollisuus harrastukseen harrastamisen Suomen mallin kautta. Harrastukset kiinnittävät yhteisöön ja edesauttavat kotoutumista.
- Tuetaan yksityisen sektorin harjoittelu-
paikkojen lisäämistä Suomessa olevien kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien kiinnittämiseksi suomalaiseen yhteiskuntaan.

A close-up photograph of a person's arm and hand. The person is wearing a bright blue, quilted puffer jacket. Their hand is resting on top of a brown, textured suitcase. The suitcase has a black metal latch and a black strap. The background is blurred, showing some greenery and a white structure.

5. Tuki hädänalaisille. Humanitaarinen maahanmuutto

- Suomi haluaa auttaa aidosti apua tarvitsevia etenkin YK:n alaisen kiintiö-pakolaisjärjestelmän kautta, jossa tytöt, naiset ja lapset ovat ensisijaisen turvan saajia.
- Rajaturvallisuuteen on panostettava samalla, kun apu kohdistetaan lähtömai-hin. Suomi on valmis toimimaan kehitys-yhteistyön puolesta lähtömaissa, mikäli Suomen ja EU:n ulkorajaturvallisuus on kunnossa.
- Rakennetaan eurooppalainen halli-tun maahanmuuton malli yhteistyössä EU:n ja samanmielisten maiden kanssa. Turvapaikkahakemukset käsitellään EU:n ulkorajoilla. Suomen sekä EU:n yhteistä palautusjärjestelmää tehostetaan.

Keskusta